

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemana za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemana za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četrstopenne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši „gledališka stolba“. — Opravništvo, na katero naj se blagovoljivo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Ustanovljenje kmetijskih posojilnic je neobhodno potrebno.

Kdor je količkaj občeval z našimi malimi posestniki, čul je gotovo britke tožbe, da nimajo kredita. Kdor nijma kredita, ne more delati dolga, bomo dejali, posebno če se ozremo na vedno bolj zadolženega kmeta. Kratko misleči se bo še celo predrznil trditi, da ravno zadolženje kmetijskih posestev jasno dokazuje, da naši kmetovalci zahtevajo več kredita in se ga jim tudi več dovoli, kakor je za upnika in dolžnika koristno. To je sicer istina, pa pomisliti je treba, da je ta kredit večinoma smotru neprimeren, posebnosti kmetijstva nasproten; zatorej se nij čuditi, da je uže vsekal tako globoke rane poljedelstvu in toliko kmetovalcev uže spravil na kant.

Tedaj nastane vprašanje: Kakega kredita potrebuje mali posestnik? Treba mu je v prvej vrsti na krajše obroke preračunjenega in izgovorjenega osebnega kredita. Ravno tega je pa težko dobiti našim posestnikom, pač pa lahko dražega hipotekarnega kredita. Tako upa n. pr. vsaka hranilnica, kakor tudi vsak privatni kapitalist kaj rad kmetovalcem; se ve da le z vknjiženjem na njegovo posestvo, kar pa dolgo traja in mnogo stane.

Ali je pa ta kredit primeren posebnosti poljedelstva?

Kmetovalcu treba je le takrat hipotekarnega kredita, če hoče s tem zdatno izboljšati svoje zemljišče ali si novega zemljišča prisvojiti. Ta hipotekarni kredit pa mora primeren biti, to je, na nizke obresti in dolge obroke, oziroma trajen, kër s poboljšanjem zemljišča rastejo sicer dohodki in dolg se s časoma po-

plača, pa žalibog! zemljišča dandenes vsled konkurence tako malo nesó („grundrente“), da poljedelec pri najboljši volji od izposojenega kapitala ne more plačevati 6 ali še več odstotkov, ampak k večjemu 2%. Če plačuje več, mora priti gotovo na boben.

Kmetovalec pa ne rabi le denarja, kate-rega založi v svoje posestvo, ampak potrebuje ga večkrat, da ohrani kmetijo v dobrem stanu. Če ga nijma ravno v rokah, vzeti si ga mora na upanje, tako n. pr. večkrat za delavce, za krmo in gnoj, za pitano živino itd. Iz zadrege mu pa pomore v tem slučaju jedino le kratkoročni osebni kredit, ker v enem ali dveh letih ali še prej se zopet vrača gospodarju za take stvari porabljeni denar in mogoče je dolg poravnati. Večjega kredita pa potrebuje gospodar za nakup in izboljševanje živine, poljskega orodja in strojev, ker se to mu največkrat stoprv čez več let izplača. Pa iz vseh teh nadlog mu pomaga uže osebni kredit; kajti mali posestnik rabi za take naprave le malo kapitala, pa tega mora hitro v rokah imeti, ker z dolgotrajnimi poti od Poncija do Pilata zamudi najboljšo priložnost. Le osebni kredit spravi gospodarja v takih okolnostih na noge; žalibog, da ga dandenes nij vsakemu lahko dobiti.

Kako rad bi izboljšal marsikateri pridni gospodar svoje zemljišče z nakupom umetnega gnojila in dobrega semena, z napravo boljšega poljedelskega orodja in kmetijskih strojev, kolikokrat ima dosti dobre krme, a nema denarja, da bi si nakupil pitane živine, katera bi mu prinesla gotovo mnogo dobička. Ali se hoče v takih slučajih obrniti na ljubljansko hranilnico, da stoprv čez dolgo časa in z mnogimi stroški dobi potrební kapital? Pota

in stroški ga strašijo in — vse ostane pri starem. —

Lahko tedaj sprevidimo, da so za povzdigo kmetijskega kredita in torej sploh za povzdigo vsega domačega poljedelstva taki denarni zavodi neobhodno potrebni, kateri posestnikom dovoljujejo zmeren osebni (personalni) kredit. Taki zavodi pa se dadó osnovati le z lastno pomočjo, z ustanovljenjem kmetijskih posojilnic, kakor nam kaže sloveči narodni ekonom Schulze — Delitsch. Povsod so take posojilnice neizmerno dobrega storile. Treba je torej blagodejno idejo, katera je uže sem in tje na rodovitno zemljo padla, tudi po našej domovini širiti, ter vso našo deželo s takimi zavodi premrežiti in poljedelcu bode veliko pomagano.

Koliko časa bode trajalo, da se doseže ta smoter, to je odvisno jedino le od dobre in trdne volje vseh za kmetisko blagostanje unetih narodnih krogov. E. Kramar.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 10. julija.

Laži, ki so jih raztrosili ustavoverci o praških izgredih in nemirih nij svet hotel vzeti za pravi denar. Ljudje so se vendar le vprašali, koliko je resnice na tem. Torej to se nij posrečilo ustavovercem. Potem so začeli napadati ministerstvo in ga podkopavati, češ, čez dva dni bode ministerska kriza, grdili so vlado. Tega zabavljanja pa vendar vlada nij pustila, konfiscirala je par nemških časopisov. Zdaj je ogenj v strehi. Nemški listi jadikujejo, da nij več svobode zanje, da so konfiscirani, če le količkaj govore o notranjih razmerah. Zdaj kličejo z jadikujočim glasom poslance, naj oni sklicujejo zborovanja, naj pred ljudstvom govore, kake so razmere za

Listek.

Romarska pisma.

V Rimu, 5. julija.

— n. Nastopil je dan, ko se nas Slovanov prvič po vsem katoliškem svetu spominajo, dan, ki se je tudi na Slovenskem slovesno obhajal, dan, zaradi katerega smo se Slovanje tu v Rimu zbrali. Današnji dan bode ostal spominski dnem, kolikor časa bode živela slovanska zgodovina. Po pravici je bil to najvažnejši shod, kar so jih imeli do zdaj Slovanje. Zastopani so bili v mnogobrojnem številu vsi slovanski rodovi, kajti tudi rusko carstvo je bilo zastopano po jednej vetvi, po Malorusih. Leta 1867 je bil prvi občeslovanski shod v Moskvi; akoprám sem poročila o tem shodu natančno preštudiral, se vendar ne morem dobro spominati, koliko je bilo neruskih udeležnikov, mislim pa, da jih nij bilo dvesto in

kar jih je bilo, bila je sama inteligenca. A kako ogromno število nas je bilo danes v Rimu in sicer iz vseh stanov od najvišega plemiča in cerkvenega dostojanstvenika do najpriprostejšega kmeta in najoriginalnejše kmetice. Pridigovalo, govorilo se je v vseh slovanskih jezicih. Tu se je videl pravi panslavizem, ko je vsak ne samo inteligentni, ampak tudi navadni neomikani Slovan spoznal svoje brate po rodu, jeziku in veri. Ljudstvo je slišalo, da govore najoddaljeneji rodovi jezik, ki je sličen njegovemu jeziku, ljudstvo smo je govorilo ne sicer na drugem jeziku ali z brati družega naroda in razumelo je. Nij zadosti, da je samo inteligenca zavedna svojega rodu, tudi prosti ljud mora dobiti slovansko zavest in to se je v velikej meri zgodilo tu.

Denes spolnila se nam je jedna želja; videli in slišali smo dva slavna, dva najslavnejših mož, papeža Leva in biskupa Strossmayerja. Zjutraj ob osmih je celebriral Strossmayer pon-

tifikalno mašo po latinskem obredu, pri katerej sta se pa list in evangelij tudi po slovenski pevala. Po evangeliji stopi biskup na prižnico. Popolna tišina je nastala povsod in trajala ves čas njegovega govora. Ker je vsak njegov izrek izviren in nikjer ne zaslediš praznih fraz in ker govori precej naglo, nijmaš prilike mej njegovim govorom misliti na kaj družega in ker govori tako prepričevalno, tudi kaj družega misliti ne moreš; le on vlada s tvojim čuvstvom. To je bil govor per eminentiam in zasluži, da ga v celoti čitajo vsi Slovanje. Rad bi ga jaz precej podal Slovincem, ali ker moj spomin ne more vsega reproducirati, zategadelj naj sledé tu le nekatere misli:

Narod, ki ne slavi svojih zaslužnih mož, nij vreden, da bi živel. In če imamo mi Slovanje koga častiti, moramo častiti pred vsem sv. Cirila in Metoda, ki sta zapustila svojo majko, svojo domovino ter se podala v čisto neznane kraje oznanjevat ónim, ki so bili še

Nemce v Avstriji. Zopet hočejo napraviti skandale, politiko svojo hoté na ulico prenesti. Taka je ta ustavoverna nemška gospoda!

Po poročilih praške „Politik“ je dr. Kraus definitivno nameščen kot c. kr. deželni namestnik, na mesto njegovo pa da pride fzm. baron **Rodić**, namreč za predsednika vojaškemu nadsodišču.

Vnanje države.

V **Rusiji** se je ustanovila komisija, ki ima nalog, preiskavati, kako bi se državni troški pomanjšali in ker so v komisijo poklicani energični možje, pričakovati je, da se kmalu prične njeno delovanje.

Meetingi, ki so se priredili v vzhodnej **Rumeliji**, da izrekó prokletstvo nameram Battenbergovim in da navdušujejo in denarno podpirajo brate svoje v Bolgariji, izbudili so pri Turčiji nekako bojazen. Namignila je Krestiču, vzhodnje-rumeljskemu ravnatelju za notranje zadeve, naj skuša preprečiti taka zborovanja in on je takoj izdal oklic na predstojnike v deželi, naj storijo potrebne korake, da se taka zborovanja ne ponavljajo.

V **Grškej** se zasedanje novo pridobljenih provincij mirnim potem vrši. Ko so Grki zaseli 7. t. m. mesto Arta, pozdravilo jih je prebivalstvo z veliko navdušenostjo; deputacije prišle so Grke čakati pred mesto in jih prijazno sprejele, zvečer pa je bilo mesto izredno razsvitljeno. — Uravnavna justičnih in finančnih razmer v tem novem ozemlju je bila izročena Luritosu, upokojenemu državnemu prokuratorju.

Iz **Bukarešta** se javlja, da misli vlada novo okrožnico, zadevajočo podunavsko vprašanje, izdati.

Turčija pošiljala je zadnje dni izredno obilo svojih vojakov v Tripolis. Radi tega je Francoska se pritožila pri njej, a Turčija je odgovorila, da so čete le za to odšle tija, da pomirijo razburjene duhove, le za to, da se ohrani javni mir in varnost.

Francoski senat je za ekspedicijo v Tunezijo dovolil 14 milijonov frankov.

Uporniki v **Algeriji** in Tuneziji ne kažejo volje udati se in upogniti glave svoje francoskej oblasti. Dne 7. t. m. streljali so Francozi na mesto Sfaks, uporniki so streljali nazaj. Okolo mesta Sfaks je zbranih okolo 15.000 vstajnikov. Iz Francoske doposlane so se nove moči da zasedejo Sfaks, Gabes in Djerbo. — Bu-Amema zbira svoje čete, da stopi močan Francozom nasproti.

Razmere mej **Špansko** in Francosko niso kaj posebno prijazne zaradi dogodjajev v Algeriji. Španska namreč zahteva, da jej mora republika poravnati škodo, katero so pretrpeli španski poddaniki pri ropanji Bu-Ameme. Francoska ne kaže posebno dobre volje to škodo popraviti.

Dopisi.

Iz spodnje Šiške 10. julija. [Izviren dopis.] (Cerkvena svečanost na slavo

v temi, pot do svetla božjega. Prinesla sta sv. vero, vsacemu narodu najvažnejšo in najsvetejšo reč. Vpraša se pa zdaj, katero vero sta nam prinesla sv. apostola, iztočno ali zapadno? To je vprašanje, ki je zlasti mej našimi najbližnjimi brati, mej Srbi, zdaj na dnevnem redu. Jaz pravim, dokler zgodovina ostane zgodovina in dokler ljudje dosledno mislijo, tako dolgo je očitvidno, da sta sv. apostola učila ono vero, koju sta učila v tem glavnem mestu apostola sv. Peter in Pavel, koju uči naslednik sv. Petra. Ako je istina, da sta sem došla na poziv papeža Hadrijana, ako je istina, da sta bila tu posvečena v škofa in pri škofovem posvečevanju je bila od nekaj navada, da je posvečenec prisegel v roke papeževe, da hoče učiti ón nauk, ki ga uči rimska stolica, ako je to istina: potem je tudi istina, da sta opirala vse svoje oznanjevanje na skalo sv. Petra, kar se tudi popolnem razvidi iz vsega njijnega življenja. Da je sv. Ciril umrl v najlepših letih

sv. Cirila in Metoda.) Včeraj ob 9. uri so zvonovi in možnarji vabili na slavljenje slovanskih apostolov sv. Cirila in Metoda v našo podružno cerkveno, kjer je maševal in pridigoval prečastiti gospod beneficijat Karol Klun, mešani zbor čitalnični pa prav ubrano pel. Se vé da je bila cerkva polna vernih, želečih slišati odličnega propovednika in dobro izurjene domače pevce. Društveniki so pod svojo zastavo udeležili se cerkvenega opravila. Popoludanska svečanost pri J. Vodniku odložila se je na prihodnjo nedeljo zaradi slučajno nastalih zaprek in nekoliko tudi zaradi slabega vremena, ki je kazalo.

V **Celovci** 8. julija. [Izv. dop.] Poročati vam imam, kako smo koroški Slovenci praznovali prav za prav prvi praznik slavjanskih apostolov sv. Cirila in Metoda. Preteklo nedeljo, 3. t. m., jutraj ob 3/4 8. uri je bila v cerkvi sv. Duha velika maša, katero je celebriral preč. gosp. dr. Milar; pri maši so pevci peli Knežičevo „miso slovansko“, ki jo je izdal g. Kuhač v Zagrebu. Lepo slovansko petje je navdajalo nam srca radostnim čutjem in krepčalo našo nado, da bomo še večkrat slišali domače glasove pri božjej službi. Cerkev je bila natlačena in niso mogli vsi ljudje prostora dobiti. Ker imamo tu mej Slovenci malo izurjenih pevcev, pomagali so peti mašo tudi nekateri nemški gospodje, da smo častno izvršili nalogo. Lepa hvala jim za prijateljsko sodelovanje! Po maši je pridigoval g. P. Cigoj, benediktinskega reda, ter v milem našem jeziku razkladal poslušalcem pomen praznika in življenje slavni apostolov slavjanskih. Verno je poslušalo občinstvo besede pridigarjeve in videlo se je, da je napravil govor tudi na navzočno kmetsko ljudstvo velik vtis. Zvečer so se zbrali aranžerji slovesnosti, pevci in drugi Slovenci v dvoranah katoliškega delavskega društva in si napravili vesel, prazniku primeren večer. Izrekla se je pri tej priliki posebno odboru družbe sv. Mohorja topla zahvala za uredbo slovesnosti. Čez leto upamo, da bomo imeli na praznik sv. Cirila in Metoda mašo s slovanskim obredom. Tolažljive reči doživamo; Bog daj, da bi Slovane ukrepile in zjedini!

Iz **Trsta** 7. julija. [Izv. dop.] (Kaj je novega?) Zadnja „Edinost“ se zopet hudo jezi, da njenim besedam nijsem ponižno prikimal; tudi takrat v svojej slepej strasti maha po raznih osovah ter jim pri svojej razjarjenej domišljiji potika razne pregrehe. Uže zadnjič sem rekel, da tako ravnaajo vsi razdraženi

tu v Rimu in bil tu pokopan, je gotovo delo božje previdnosti. O iztočna cerkev, o stara posestrima, o ti, ki si nam v prvej dobi rodila zvezde prvega svita, Gregorija Naz., Janeza Zlatousta i. t. d., nikar ne trdi, da sta sv. Ciril in Metod tvoja. Ona dva sta naša, ne, niti samo naša nijsta, ona dva sta obeh, kajti obe cerkvi ju častita. Ker sta ta dva apostola skupna obema cerkvama, skrbimo, da se v njijno ime spojimo.

Sv. apostola sta nam prinesla tudi prosveto oprto in sicer prosveto na vero, od katere se ne more nikdar ločiti. Sestavila sta nam alfabet, kar je videzno majhna stvar. A kdor premisli, da sta znanje in umenje, — da je vsak napredek, da je sploh narodno življenje nemogoče brez pisma, spozna tudi, kak blagodat nam je učinil sv. Ciril. Sestavila sta nam knjige a oboje alfabet namreč in knjige, tako uzorito, da si ne moremo misliti, da bi ju milost božja tudi v tem oziru ne bila razsvetljavala. Želel bi jaz

ljudje, ki nehčejo ali pa ne morejo stvari mirno premišljevat in svojih napačnih korakov v javnem življenju priznati. Tega bi pač ne smeli zahtevati, da ljudje molče odobravajo vse, kar so kolovodje v javnem življenju napačnega sprožili ali storili. Pa pogledjmo posamezna fakta še enkrat. Tu — — — (Uredništvo „Slovenskega Naroda“ misli, da je ta stvar popolnem dognana. Kdor koli je čital dotične štiri dopise v našem listu — in dnšli so nam bili iz dveh različnih rok — pač lahko sodi, na katerej strani je resnica. Tudi je vsa stvar premalo važna, da bi mogla še dalje zanimati čitajoče občinstvo „Slovenskega Naroda“. Zato pretrgamo tukaj dopis; ves prepir je čisto lokalni ter ne koristi nič niti „Edinosti“, niti našemu listu).

Danes opoludne so se vrnili naši božjepotniki; parnik „Stambul“ jih je 480 pripeljal iz Jakina. Tožili so o velikej vročini na Laškem pa tudi o Lahih, ki so jih povsodi pritiskali in molzli. Naši bratje pač nijso vedeli, da z Lahom moraš celo v krčmi vse prej pogoditi, drugače te gotovo oslepari. Nijso pa mogli dosta povedati o čudovitih rečeh, ki so jih videli v večnem Rimu. Tudi so vsi posebno hvalili jugoslovansko diko škofa Strossmajarja, ki si je neutrudno prizadeval, da bi vso svečanost bolj proslavil. Ker je bil zadnjič „Independente“ (pa tudi „Cittadino“ in „Grazer Tagespost“) začel o nekem razporu mej Hrvatini in Slovenci v Rimu, prašal sem razne č. romarje duhovnike o razporu, a o vsem tem nijso vedeli ničesa. Laški in nemški liberaluhi bi res povsodi radi sejali razpor mej Slovani.

Te dni je prišel velik oddelek angleškega vojnega ladijevja v naše pristanišče: osem velikanskih oklopnih, katerih vsaka bi lahko sama v malo trenotkih razsula ves Trst! Po raznih ulicah lahko vidiš cele vrste razno oblečenih angleških mornarjev, ki bodo gotovo dokaj denarjev pustili v mestu. Jutri na večer bode velika veselica na Opčinah, katero pomorščakom, svojim rojakom, priredi bogati tukajšnji angleški konzul Burton*). V ponedeljek ali kedaj bode velika gostija v Miramaru, katero napravi cesarski dvor angleškim obiskovalcem. Jednako so iz Beča naročili tudi tukajšnjemu namorskemu poveljništvu, da ima v vili Necker sprejeti veljavnejše Angleže ter jih pogostiti. Vse te pojave običajne etikete tolmačijo nekateri možaki, ki se radi z visoko politiko pe-

*) Sloveč potovalec in arheolog, ki je bil predvlastim tudi na tukajšnjem avropologičnem kongresu. Ur.

imeti duhovnike, ki bi z isto točnostjo in uglačenostjo preveli sv. pismo na hrvatski jezik. Spoznala sta, da je slovenski jezik sposoben za kulturo ravno tako, kakor grški in latinski in res še dan denašnji ne morejo filologi prestopiti nijedne stopinje brez staroslovenščine. Ciril in Metodij sta naslanjala prosveto na vero, položila sta prve slovanske knjige na grob sv. Petra in s tem je dobil slovanski jezik ono predpravo v liturgiji, katere néma nijeden evropski jezik. Naš jezik je svet in mi se smemo s tem ponašati. Sv. Ciril nam kaže z neba: kdor vam hoče vzeti jezik, on vam hoče izrovati tudi vero iz srca!

Vi hrvatski svečeniki! Nij več sreče ko svečenik, ki spaja ljubezen do Boga z ljubeznijo naroda. Teh je treba dandanes. Ako imam take svečenike, ne bojim se ničesa na svetu. Da se je slovanski jezik v rimskej liturgiji samo v naših krajih ohranil, je tudi previdnost božja. Prosim vas, da čislate slovanski

čajo, za kaj imenitne dogodke, ki kažejo, kako bodo Avstrijani in Angleži jedini postopali v izhodu in jugu. Najbrže so to le prazne domišljije.

Jutri večer bode po napravi podpornega društva v najetej dvorani čital g. Gecelj iz Ljubljane o raznih zanimljivih predmetih. Le škoda, da nij prišel o ugodnem času v Trst. Sedaj je za tako podjetje najneugodnejša doba; tare nas strahovita vročina, ki je še hujša v dvorani in pri gorečem plinu. Za take shode je ugodno vreme le po zimi, ali pa na jesen in rano spomladi.

Mej domačimi vestmi sem vam uže poročal, da veljavni Tržačanje mislijo drugo leto narediti veliko razstavo raznih pridelkov in izdelkov. Ustanovil se je velikansk odbor in poseben pododbor. Sprva so hitro nabrali nad 70.000 forintov; zdaj pa blèzu vse peša. Pa drugo pot o tem.

Izpod Nanosa 8. junija. [Izv. dop.] (Želje gledé občinske uprave.) Ta naprava, da mora vsak, kdor živino na semenj žene, živinski list imeti, je kaj pametna in koristna. Na ta način zabrani se, da živina, ki je v kakem okuženem kraju, ne more na semenj prignana biti in tako kužno bolezen razširjati. Ta naredba zabranjuje pa tudi marsikateremu tatu, da ne more, ako kako blago ukrade, to kar brezi vse skrbi odgnati in še celo na kakšnem semnji prodati. Pa vse to velja le tedaj, kadar se ti listi na pravem kraju in od prave osebe izdajejo. Ali se pa to godi povsodi? Ne! In kdo je temu kriv? Naredba velikih županij. Morda, kdo misli, da sem jaz iz principa sovražnik velikih županij, pa ta se vara. Jaz sem bil in sem še vedno unet, za velike županije, ali ne take kakoršne so zdanje; morale bi imeti veliko več oblasti in ves občinski zakon moral bi biti nekoliko bolj popolnem sestavljen, ne pa tako pomanjkljivo skpan kakor je zdaj. Pa tudi načelniki, morali bi biti strogo zavezani, svoj posel redno ter pravilno izvrševati in za vsako napako, morali bi biti popolnem odgovorni. Tega pa pri zdanjih občinah nij in le radi tega ne morem biti jim prijatelj. Pa da se povrnem k stvari. V velikih županijah izdaje občinski tajnik živinske liste; ali pozna on vsako osebo iz cele občine, ali pa vsaj vsacega gospodarja? To nij mogoče! Torej pri njem zamore vsak dobiti list, le da reče: jaz sem od tu in tu, ta in ta in živinski list zanj je gotov. Če ima torej kako živinče, katero je bilo po tihotapstvu iz okuženega kraja prignano, slobodno

liturgični jezik, kakor ga čislajo dalmatinski svečeniki, če veste, da bi se tem potom širila jedinstvo, da bi si na balkanskem poluotoku mej seboj približevali, da bi se pozabile stare naše mržnje.

Vi hrvatski svetovnjaci! Vi imate tudi del v apostolatu, ki obstoji v kreposti in čistej veri. Od vas je zavisno domače življenje. V cerkvi Jezusovej, verujte mi, živi srce, živi ljubezen in ljubezen svet premaga. Tu v cerkvi vas opominam, da pazite, da se mladež, naše upanje, ne spridi, skrbite, da jim boste sveto vero, ki je v vaših srcih, kot najdražjo dedščino zapustili; ne dajte, da bi se jim glava ločila od srca, prosveta od ljubezni božje. Nij svobode, nij dobrote, nij življenja brez Boga!

Vsi se složimo! Sv. Ciril naj nas blagoslovi ter naj nam dodeli ono, po čemer je on hrepenel, namreč jedinstvo. Da zapustimo pokoljenje jako in složno!

ga žene na semenj, ne da bi se mu zabranilo moglo ali smelo; enaka je tudi ako ima ukraden blago. Za to naredbo, se pa tudi podobčanje ne morejo zahvaliti. Oddaljenim treba je zgubiti po pol dneva, ter romati po živinski list, ali pa morajo koga najeti ter toliko mu plačati, da gre ponj. Tudi se pripeti, da dotični, ki namerava živino na semenj gnati, pozabi ali se ne spomni prej ta dan, ko je semenj, da bi si živinski list preskrbel, drugi dan je pa prepozno ponj pošiljati, torej mu ne ostane družega, ali doma ostati, ali pa na semnji 50 kr. za list plačati. Iz teh in še iz drugih vzrokov bi pač bilo želeti, da bi dotični odbornik vsake podobčine, kateri svoje soobčane gotovo dobro pozna, dajal živinske liste, kar bi bilo prav in pošteno. Zaradi tega je ta občna želja popolnem opravičena. Zakaj nakladati kmetovalcu nepotrebne pote in troške.

Hinko.

Iz Ptujja 8. julija. [Izv. dop.] (Razno-kaj pa nič dobrega.) Naznanjeno je bilo uže v vašem cenjenem listu, ka so nekateri breznačajni kruhoborski učitelji našega okraja od nemškega „schulvereina“ za „njihovo marljivost“ v podučevanju izveličalne nemščine prejeli nekaj grošev. Potem bi svet sodil, da se nahaja več tacih breznačajnežev. Da torej nedolžnega učiteljstva ne zadene ta madež, se nam zdi potrebno zaznamovati grešnike, da jih bode slovenski svet poznal, akopram pravi latinska prislovica: nomina sunt odiosa! Imena teh „hrabrih“ mož so: Jakob Ferk, znan German tukajšnje mestne šole, na katerej pa se ne poučuje prav nič slovenskega, torej je bil njemu dan „štipendij“ odveč; V. Kocmut (!) učitelj na Hajdini, ki je dozdej trobil v slovenski rog, če mu je kazalo, zdaj pa hoče našo mladino ponemčiti! Et tu, Vinko, nemške groše jemlješ?! Dalje sta še dva gospoda namreč Raušl v Ormoži in Tribnik v Zavrči, oba znana Grmana. Vivat sequens!

Pri nas je bilo namenjeno, da se bodo na svetek sv. Cirila in Metoda v mestnej cerkvi razven slavnostnega cerkvenega opravila pri sv. maši popevale slovenske pesni. Toda — popustljivi g. prošt je to iz nam neznanih razlogov — zabranil! Slovanska apostola Ciril in Metod hodila sta tudi po našem kraju ter ravno tu v Ptujju oznanjevala božjo besedo v našem slovenskem jeziku, zdaj pa se nam še celo zabranjuje v istem jeziku pri božjem opravilu peti! —

Včeraj zadela je več občin našega okraja huda nesreča. Toča pobila je pri sv. Lovrenci, Šikolah, Zukečej vasi, Cirkovci in mnogih drugih krajih dravskega polja vse skoraj do korenine. Žalostne vesti čujemo tudi od Pragerskega sem. Tam vsula se je tako silno toča, da je skoro vsa okna pri vagonih potolkla. Ubogo ljudstvo!

Iz spodnje savinjske doline 7. julija. [Izv. dop.] (Skrbi občinskega zastopa v Laškem trgu.) Slava družih „nemških“ občin nij jim miru dala in kmalu bode ves svet zvedel modro in junaško dejanje občinskega odbora v Laškem trgu. Stvar sama na sebi ne bi bila važna dovolj, da jo vam javim, ako ne bi svedočila, da se denar davkoplačujočih tržanov tudi v namene porabi, ki so tamošnjim prebivalcem popolnem tuji. Pa „Nemštvo je pri naših mamelukih v nevarnosti in treba je vendar nemškej kulturi pot gladiti in ta kultura je, kakor sem slišal, v velikanskej nevarnosti! Zares slabo pa bi bilo z nemško kulturo, ako bi takih stebrov potrebovala. Uže ob priliki lanskega „parteitaga“ na Dunaji na-

meraval je občinski odbor deputacijo tje poslati (se ve da na občinske troške) in samo močatemu postopanju značajnega odbornika g. E. se imajo Laščanje zahvaliti, da je predlog padel in da je dotični denar ostal v blagajnici. Poslali so samo telegrafični pozdrav v Beču zbranim „stražnikom na Reni“, kar je gotovo ceneje bilo. In taka je prišlo, da je dunajski „parteitag“ tudi brez laških modrijanov — „žalosten konec storil“. A to bilo je meseca novembra in občinski očetje mislili so tedaj bolj hladno in mirno, kakor zdaj, ko strašanska vročina pritiska.

Pred kratkim sklenil je tedaj občinski odbor laškega trga soglasno, „da pristopi kot ustanovni ud nemškemu „schulvereinu“ in da pošlje peticijo do gospodske zbornice proti znanemu Lienbacherjevemu predlogu“. Stari ljudje se še spominajo, da je hotel jedenkrat slepec govoriti o barvah. Ti predlogi pa bodo gotovo ministerstvo v „deveto deželo“ spravili. Da, da, eksceleuca Taaffe, vam gre za kožo, kajti pri teh gospodih ste uže dolgo časa v nemilosti. Ko bi pa g. Lienbacher šolske razmere v Laškem trgu poznal, bi pač sam za to šolo izjemo predlagal, ker pri teh okolnostih bi še deset let šolanja premalo bilo. Znano mi je namreč, da napredki te šole nijso najboljše. Zraven dveh učiteljev stanujeti tam dve učiteljici. Dočim se drugod učiteljice mogočesti branijo, se v Laškem trgu učiteljice protežujejo. Pa zakaj? Nu, Laščanom je to dobro znano. Pa ne mislite, da morda učiteljev primanjkuje. Jedna izmej učiteljic slovensko neki tako lomi, da je joj. Gg. učiteljem je tudi gotovo znano, kaka disciplina vlada v šolah, kjer učiteljice podučujejo.

Gospodom občinskim odbornikom pa svetujem, da naj pred lastnim pragom najpreje pometajo, saj ima vestni odbor z domačimi zadevami zmirom dovolj opravka, ne vem, če bodo oni nemški kulturo pogina rešili, ako jej res preti kaka nevarnost.

Domače stvari.

— (Nadvojvoda Albrecht) prišel je predvčeranjim z večernim brzovlakom v Ljubljano. Na kolodvoru sprejela sta ga fml. Stubenrauch in deželni predsednik g. Winkler. Nazdravljen od obilo zbranega občinstva z burnimi „živio“-klici odpeljal se je k „Slonu“. Včeraj je nadvojvoda inspiciral tukajšnji garnizon in danes dopoldne se vrne na Dunaj.

— (Jurčičeve knjige,) kolikor jih je še ostalo od javne dražbe, prodajale se bodo v sredo 13. t. m. popoldne od 2. do 5. ure v stanovanji, nad „Narodno tiskarno“. Ostalo jo še jako dosti mikavnih knjig.

— (God sv. Cirila in Metoda) praznovala so narodna društva ljubljanska v nedeljo prav sijajno. Nad 100 Sokolovcev in pevcev šlo je z zastavama v frančiškansko cerkev. Slavnostni govor imel je v res izbornem slovenskem jeziku č. oča Adolf. Opisoval je delovanje slovanskih apostolov za krščanstvo in za slovansko slovstvo. Veliko mašo z azistencijo je pel č. g. oče Gvardijan, pevci ljubljanske čitalnice pa so izvrstno peli Kuhačevo slovensko mašo. Cerkev, lepo okinčana in razsvetljena, je bila natlačeno polna narodnega ljudstva; posebno omikani krogi so bili dobro zastopani. Po maši je bila v čitalnici jako živahna zabava, pri katerej je sviral orkester komunalnega gledališča.

— (Matica slovenska.) K odborovej seji, ki je bila zadnje soboto popoldne, se je sešlo 17 tukajšnjih odbornikov; vnanjih nij

bilo nobenega. Prvosedstvo je za tekočo upravno dobo ostalo nespremenjeno: prvosednikom je bil per acclamationem zopet izvoljen g. dr. Janez Bleiweis, isto tako njegovima namestnikoma g. prošt dr. Jarec in g. Grasselli, blagajnikom pa g. Ivan Vilhar. Ključarjema sta bila soglasno izbrana gg. odbornika Robič in Kržič. V gospodarski odsek se je uvrstilo 6 ljubljanskih odbornikov, v književni odsek pa 16 odbornikov, mej njimi 4 vnajši (gospodje profesorji Erjavec v Gorici, Hubad v Ptuji, Šuklje v Dun. Novem mestu in Urbas v Trsti.) Potem je odbor rešil celo vrsto raznih tekočih opravil, določil knjige, ki se bodo izdale za l. 1881 in naposled obravnaval oddajo tajnikove službe, za katero se je oglasilo 8 kompetentov, namreč gospodje Filip Haderlap, Fran Orešec, Mate Flegerič, Alfouz Pavlus, Ivan Vrhovec, Lovro Žvab, Anton Trstenjak, in Jakob Alševce. G. prvosednik je v dorazumljenji s tukajšnjimi odborniki za pretres prošnji postavil poseben komité ad hoc in vanj pozval tri gospe odbornike: Klun, dr. Jeglič in Grasselli, ki so se o tej važnej stvari posvetovali v pričlo g. dr. J. Bleiweisa in g. Robiča ter ukrenili priporočati Matičnemu odboru, naj si za tajnika izbere mej temi-le gospodi: Orešec, Trstenjak in Vrhovec. Po soglasnem sklepu komiteta je njegov poročevalec g. Grasselli v odborovej seji na prvem mestu priporočal g. Frana Orešca. Matični odbor je pritrjevalje komitetovim razlogom jednoglasno izvolil Fr. g. Orešca društvenim tajnikom, s pristavkom, da mu je službo nastopiti do 1. dne prihodnjega meseca avgusta.

— (Imenovanje.) Avskultant g. Rajko Poljak imenovan je sodnijskim pristavom pri okrožnej sodnji v Rudolfovem in avskultant g. Josip Hauffen sodnijskim pristavom za Črnomelj.

— (Umrta) je v 8. dan t. m. na Reki gospá Ana Gorupova, rodod Perghofrova. Poleg soproga, znanega slovenskega rodoljuba g. Josipa Gorupa, oplakuje njeno smrt osmero dece. Pokojna je bila zaradi svoje plemenitosti in dobrega srca obče poznata, osobito pa sirotam, katere ž njo izgubé veliko zaščitnico.

— (Ljubljanski „Sokol“) se je večeraj po Ciril-Methodovej svečanosti na čitalnišnem dvorišču dal fotografirati g. E. Pogorelcu. Bilo je nad 80 Sokolovcev skupaj in je podoba izvrstno izpala.

— (Vabila) na banket o petindvajsetletnici obrtnega denarno-premožnega društva ljubljanskega so se uže dostavila.

— (Iz Gorice.) Minoli četrtek je peljal neki Trnovec led za kavarno „Evropa“ na Travniku pa je bil tako nesrečen sè svojima trmastima voloma, da je z ujesom zadel ob plinov svetilnik (kandelaber) iz litega železa ter ga popolnem razrušil. Škode je nad 100 gl., katere mora boré kmet municipiju plačati. Prav ta dan je zgubila neka kmetica od Sv. Lucije 100 forintov in do danes jih še nij našla.

Telegram „Slovenskemu Narodu“.

V Vipavi, 11. julija. Velike bombažne tovarne v Ajdovščini goré od štirih zjutraj. Pomoč brezuspešna. Nesreča velika, okolo dvesto družin ostane brez služka. Tovarne so zavarovane.

XI. izkaz o darilih za Jurčičev spomenik.

Do sedaj je bilo nabranega . 1077 gl. 27 kr.
jedna srečka ljubljanskega posojila in jeden c. kr. cekin.

Temu so dodali:	
Kragelj Andrej	2 " " "
Celestina Josip	5 " " "
M. A.	2 " " "
Murnik Ivan	5 " " "
Kreč Matevž	5 " " "
J. S.	2 " " "
Förster Anton	2 " " "
Zumer J.	1 " " "
Čamerik	2 " " "
Prus Stanko v Ptuji	1 " " "
Železnikar J. v Slov. Bistrici	2 " " "
Zel Fr.	1 " " "
Pesjak Fran v Celovci	5 " " "
Hočevar J. v Velikovecu	1 " " "
J. Ž. v Gradci	2 " " "
Rojnik St. v Gradci	1 " " "
Lavrič Janez v Trstu	2 " " "
Berbuč J. v Paznu	3 " " "
Matejčič	1 " " "
Venedig H.	1 " " "
Ivančič	1 " " "
Hauptman Fran v Gradci	2 " " "
Akad. lit. zab. društvo „Triglav“ v Gradci	37 " 50 "
Skupaj	1163 gl. 77 kr.

jedna srečka ljubljanskega posojila in jeden c. kr. cekin.

Poslano.

Slavno uredništvo!

V sobotnem listu prinaša „Slov. Narod“ članek „izpred sodnije — izneverjenje v kranjske hranilnici“ — v katerem je brati:

„Uradni vodja je zatožencu vse zaupal, zaradi tega mu je izročil tudi posel, kateri je sicer pripadal njemu, namreč odpiranje in vknjiževanje vseh došlih denarnih pisem“, dalje: — „razen precejšnje remuneracije, ki jo je on (Pressnitz), kakor vsi drugi hranilnični uradniki, dobival o sklepanji računov.“

Glede teh trditvev naj blagovoli slavno uredništvo sprejeti popravek, da uradni vodja prejema in odpiranja došlih denarnih pisem nij iz golega osobnega zaupanja prepustil Pressnitzu, ampak da je ta kot blagajnik vsled uradnega navoda od leta 1868. pooblaščen bil, denarna pisma sprejemati, prejem potrjevati in jih odpirati ter je tudi odgovoren bil za vknjiževanje od njega sprejetih pisem, oziroma sprejetega denarja.

Resnično pa nij, da bi bil Pressnitz in drugi hranilnični uradniki dobivali kako remuneracijo o sklepanji računov, ker takih remuneracij hranilnica svojim uradnikom sploh nikdar ne plačuje.

V Ljubljani, 9. julija 1881.

Uradniki hranilnice kranjske.

Poslano.

Gospod urednik!

V šte. 148. Vašega č. lista neki g. „Spektabilis“ mojo novello „Roka in srcé“ spravlja v dotiko s spisi Heise-ja.

Proti temu natolcovanju plagiatstva izjavljam sledeče:

1. da je moja novella „Roka in srcé“ (v „Kresu“) moje popolnoma lastno delo, torej moja izvirna novella;
2. da jaz sploh nisem imela niti imam navado drugih posnemati, česar, kakor upam, bode se slov. občinstvo še večkrat imelo priliko prepričati;

Tucl.

9. julija:

- Evropa: Sehalmeiner iz Reke. — Ohr iz Care. — Mandrovič iz Zagreba. — Zodet iz Gradca. — Burger iz Motnika.
- Pri Stonu: Lamberger z Dunaja. — Toplak iz Borovzice. — Neu iz Budapešte. — Langer, Schonta iz Hammerstilla.
- Pri Matiču: Brandstetter iz Gradca. — Löwy z Dunaja. — Gerstel iz Spalate. — Bračić iz Hrastnika. — Kolar iz Razdrtega.

3. da g. natolcovalec moje novelle naj dokaže, da rečena novella ni moje delo, ampak plagiat iz Heise-ja, kterega jaz ravno toliko poznam, kakor neznanega mi g. „Spektabilis“-a.

Dostaviti pa še imam v obrambo napadene svoje pisateljske časti, da imam jaz do slov. občinstva in do istine preveč spoštovanja, da bi se drznola je s tujimi za svoje izdajanimi spisi mystificirati.

V Brni, dne 8. julija 1881.

Spoštovanjem
Pavilna Pajkova.

Loterijske srečke.

V Trstu 9. julija: 60. 76. 18 2. 75.
V Lincu 9. julija: 48. 47. 68. 84. 39.

Dunajska borza 11. julija

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankoveih	77 gl. 40 kr.
Enotni drž. dolg v srebru	78 " 30 "
Zlata renta	93 " 90 "
1860 drž. posojilo	133 " 25 "
Akcije narodne banke	83 " " "
Kreditne akcije	357 " 40 "
London	117 " " "
Srebro	" " " "
Napol.	9 " 30 "
C. kr. cekini	5 " 50 "
Državn. ma ke	56 " 95 "

Dve lepi sobi

s kuhinjo, sredi mesta, dasta se za tri mesece prav ceno v najem. — Več pove administracija „Slovenskega Naroda“.

1000 gold.

bi rad dobil na svoje lepo posestvo blizu južne železnice, kateri znesek se lahko na prvej stopinji intabulira. — Kdor bi mi hotel to prijaznost storiti, naj naznani pogoje slavnej administraciji „Slovenskega Naroda“.

NAJBOLJŠI
PAPIR ZA CIGARETE
JE
LE HOUBLON
FRANZOSKI IZDELEK.
!! SVARI SE !!
PRED PONAREJEVANJEM.

Ta papir je pravi samo tedaj, oko ima vsak list znamenje LE HOUBLON in vsak karton spodaj stoječe varstveno znamenje in signaturo.

Cawley & Henry
Propriété du Brevet.

CAWLEY et HENRY, jedini fabrikantje PARIS.

(153-7)

C. in kr. najvišje priznanje.

Kopelišče Gleichenberg

na Štajerskem.

Zlata kolajna Pariz 1878.

Jedno vozno uro od postaje Feldbach ogerske zap. železnice. Pričetek saine 1. maja. Pričetek zdravljenja z grozdem začetkom septembra.

Alkalično-muriatične in železne kislice, kozje mlako, inhalacije z mlekom, smrekovimi bocki in studenčasto slanico, ogljeno-kisla kopelji, jeklene kopelji, kopelji v sladkeji vodi, kopelji od smrekovih bock, mrzla polna kopelji z upravo za zdravljenje z mrzlo vodo.

Ivanova voda pri Gleichenbergu.

Najizvrstniša in najzdravejša hladilna pijača: ker ima veliko proste ogljene kisline, pospešuje prebavljenje valed tega, ker ima dosti dvojno ogljeno-kislega natrona in domače soli in nema apnenskih zvez, obtežujočih želodec, zato se Ivanova voda posebno priporoča pri boleznih v zelodci in mehurji.

Dobiva se v vseh večjih trgovinah z mineralno vodo.

Na vprašanja odgovarja, naročbe za vozove, stanovanja in minerale vode izvršuje (184-9)

kopeljsko vodstvo v Gleichenbergu ali pa od vodstva z nova osnovana zaloga na Dunaji, I., Wallfischgasse Nr. 8.